

**Kúria**  
**mint felülvizsgálati bíróság**  
**ítélete**

**Az ügy száma:** Pfv.VI.20.636/2022/18.

**A tanács tagjai:** Dr. Döme Attila a tanács elnöke  
Dr. Madarász Anna előadó bíró  
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró  
Dr. Farkas Antónia bíró  
Dr. Tibold Ágnes bíró

**A felperes:** felperes neve

**A felperes képviselője:** Dr. Varga István Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Varga István ügyvéd)

**Az alperes:** Fővárosi Törvényszék (1055 Budapest, Markó utca 27.)

**Az alperes képviselője:** Dr. Varga István ügyvéd és Balsai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Ifj. Balsai István ügyvéd)

**A per tárgya:** bírósági jogkörben okozott kár megtérítése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:** felperes

**A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:** Győri Ítéltábla  
Pf.IV.20.060/2020/13.

**Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:** Székesfehérvári Törvényszék  
4.P.20.236/2019/16.

### **Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 1.515.000 (egymillió-ötszázötvenötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az esedékesség napjáig az államnak az állami adó- és vámhatóság illetékbevételi számlájára 3.500.000 (hárommillió-ötszázézer) forint meg nem fizetett felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az illetékfizetési kötelezettség e határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

### **Indokolás**

## A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes a Konzorcium (a továbbiakban: Konzorcium) tagjaként mint ajánlattevő indult az Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságnak az Európai Unió hivatalos lapjában 2006. július 25-én 2006/S139-149235. számon közzétett – a közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény (a továbbiakban: 2003. évi Kbt.) szerinti – gyorsított meghívásos eljárás keretében lefolytatásra kerülő pályázatán, amelynek tárgya a Központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése megnevezésű építési beruházás volt. A részvételi felhívás III.2.2. pontja azt tartalmazta, hogy „alkalmatlan a jelentkező és a 2003. évi Kbt. 105. § (1) bekezdés *b*) pontja szerinti alvállalkozó, ha az utolsó három lezárt üzleti évre vonatkozó beszámoló alapján több mint egy alkalommal a mérleg szerinti eredménye negatív”. A részvételi határidő 2006. július 31. napja volt.

[2] Az ajánlatkérő a Konzorcium jelentkezését 2006. augusztus 14-én érvénytelennek minősítette. A felperes a döntéssel szemben jogorvoslati kérelmet terjesztett elő arra alapozva, hogy a pénzügyi-gazdasági alkalmassági feltétel diszkriminatív, önmagában egyébként sem alkalmas egy ajánlattevő pénzügyi alkalmasságának igazolására.

[3] A Közbeszerzési Döntőbizottság (a továbbiakban: döntőbizottság) határozatával a felperes jogorvoslati kérelmének részben helyt adott, és kötelezte az ajánlatkérőt 8.000.000 forint bírság megfizetésére. Nem osztotta azonban a felperesnek a pénzügyi-gazdasági alkalmassági kritérium jogellenessége kapcsán kifejtett álláspontját.

[4] A határozat ellen a felperes keresetet terjesztett elő. A Fővárosi Bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint az ajánlatkérő nem sértett jogot azzal, hogy az alkalmassági feltételt a mérleg egyetlen adatsorára vonatkoztatva határozta meg, mert a mérleg eredménye kifejezi az ajánlattevő valóságos pénzügyi helyzetét. Rámutatott, a feltétel minden ajánlattevőre azonos volt, nem ütközött az esélyegyenlőség, illetőleg a verseny biztosításának követelményébe, és közvetlen diszkriminációt sem eredményezett.

[5] A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítélető Tábla a per tárgyalását felfüggesztette, és az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezte. Az EUB C-218/11. számú ítéletében (a továbbiakban 1. H-ítélet) úgy foglalt állást, hogy az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatás nyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 44. cikk (2) bekezdését és 47. cikk (1) bekezdés *b*) pontját úgy kell értelmezni, hogy az ajánlatkérő jogosult a gazdasági és pénzügyi alkalmasság minimális teljesítményszintjét a mérleg egy vagy több mutatószámára utalással meghatározni, amennyiben azok objektíve alkalmasak arra, hogy információt nyújtsanak a gazdasági szereplő alkalmasságáról, egyben objektív mutatói annak, hogy az adott gazdasági szereplő megfelelő gazdasági és pénzügyi helyzetben van a szerződés teljesítéséhez, anélkül azonban, hogy a kritérium túlmenne az e célból ésszerűen szükséges mértéken. Rámutatott, a gazdasági és pénzügyi alkalmasság minimális szintjének előírása – főszabály szerint – nem minősül jogellenesnek pusztán azért, mert e szint elérését a mérleg egy olyan elemére való utalással kell igazolni, amelyre a tagállamok jogszabályai eltérőek lehetnek.

[6] A közigazgatási perben a jogerős ítéletet hatásköri változás miatt az alperes hozta meg 2013. június 18-án, és az elsőfokú bíróság ítéletét és a közbeszerzési döntőbizottság érintett határozatát részben megváltoztatta, mellőzte a 2003. évi Kbt. 69. § (3) bekezdése

sérelmének megállapítását, egyben a bírság összegét 7.000.000 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az alkalmazott feltételt nem találta diszkriminatívnak.

[7] A jogerős ítélet ellen a felperes felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A Kúria 2014. március 19-én meghozott ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Indokolásában kifejtette, hogy a felperes a pénzügyi-gazdasági alkalmassági kritériumra vonatkozó kérelmét a közbeszerzési eljárásban elkéshten terjesztette elő, emiatt nem foglalt állást a követelmény megfelelése körében előadott érvekről.

[8] A Kúria ítélete ellen benyújtott felperesi alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság visszautasította.

[9] Az alperes ítélete ellen a felperes 2014. november 26-án perújítási kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságnál a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 260. § (1) bekezdés a) pontjára hivatkozva. Indokolása szerint az alapügyben el nem bírált ténynek minősül a mérleg szerinti eredmény mint a pénzügyi-gazdasági alkalmasság megítélését szolgáló mutatószám vizsgálata és az EUB 1. H-ítélet. Érvélese szerint, ha az EUB valamely ítéletét, illetőleg egy abban foglalt szempontot az alapügyben elkéshttség miatt nem tudták figyelembe venni, úgy azt perújítás keretében lehet és kell vizsgálni. Kiemelte, a rendkívüli jogorvoslati eljárás keretében a nemzeti bíróság figyelembe vehet olyan tényeket, amelyek az ügy eldöntése szempontjából relevánsak, ha azokat az alapeljárásban nem bíralták el. A perújítási eljárásban is kérte az alperest, hogy az EUB-nél kezdeményezzen előzetes döntéshozatali eljárást.

[10] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését mellőzte, a perújítási kérelmet pedig a 2015. május 8-án meghozott végzésével – mint érdemi vizsgálatra alkalmatlant – elutasította. Kifejtette, jogkérdésben nincs helye perújításnak, továbbá rámutatott, hogy nincs olyan uniós jogi probléma, amelynek a kérelem elbírálása szempontjából relevanciája lenne.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljárt alperes 2015. november 18-án meghozott végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Indokolása szerint a felperes a fellebbezésében nem adott elő olyan tény, és nem jelölt meg olyan körülményt, ami az elsőfokú végzésben foglaltakhoz képest eltérő következtetés levonására adhatna alapot. Megítélése szerint a kereset nem maradt elbíraltatlan. Rámutatott, az eljárt bíróságok jogi álláspontjának kialakításánál az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítélet szolgált alapul. Álláspontja szerint vélt vagy valós jogalkalmazási hiba perújítás alapját nem képezheti.

### **A kereseti kérelem és az alperes védekezése**

[12] A felperes keresetében 277.171,84 euró megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Követelését elsődlegesen a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-ára, 6:549. § (1), 6:548. § (1) és (2) bekezdésére alapította az EUB által kimunkált felelősségi alakzat megfelelő alkalmazása mellett. E körben hivatkozott a C-6/90. és C-9/90. számú egyesített Francovich (ECLI:EU:1991:428), a C-46/90. számú Brasserie du pêcheur (ECLI:EU:C:1996:79), valamint a C-224/01. számú Köbler (ECLI:EU:C:2003:513) (a továbbiakban: Köbler-ítélet) ügyekben hozott ítéletekre. Kifejtette, az EUB gyakorlata szerint a tagállam kártérítési felelősséggel tartozik valamely állami szerv – különösen a végső fokon ítélező tagállami bíróság – által a magánfeleknek okozott uniós

jogsértésért. Keresetét eredetileg másodlagosan alapította közvetlenül az uniós jogra, az eljárás során azonban a jogalapi sorrendet felcserélte.

[13] Előadta, a Köbler-ítéletben kimunkált teszt szerint a végső fokon ítélkező tagállami bíróság kártérítési felelőssége akkor állapítható meg, ha megsértette a rá irányadó uniós szabályokat, e megsértése kellően súlyos, és a megsértés, valamint a kár között okozati összefüggés áll fenn. Úgy vélte, nem engedhető meg, hogy a nemzeti jog a kártérítési igény érvényesítéséhez további feltételeket határozzon meg, így nem vizsgálható, hogy a kár rendes jogorvoslással elhárítható volt-e, illetőleg az elhárítására alkalmas rendes jogorvoslati lehetőséget a fél igénybe vette-e.

[14] Álláspontja szerint az alperes megsértette a hatékony jogorvoslatnak az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 19. cikk (1) bekezdés 2. albekezdéséből eredő követelményét, amely szerint a nemzeti jog által kialakított jogvédelmi mechanizmusok nem tehetik az uniós jog által biztosított jogok gyakorlását lehetetlenné, illetőleg nem nehezíthetik meg azt túlságosan. Az alperes a C-453/00. számú Kühne & Heitz, a C-234/04. számú Kapferer, valamint a C-213/13. számú Impresa Pizzarotti ügyekben a perújítás megengedhetőségével kapcsolatban kimunkált elveket semmibe vette, megsértette a közbeszerzési jogi vonatkozású alapelveket, emellett előzetes döntéshozatali eljárást kellett volna kezdeményeznie. Az alperes eljárásával az EUB egyértelmű gyakorlatát negligálta. A perújítás megengedhetőségére vonatkozó nemzeti eljárási szabályokat az EUB kötelező gyakorlatával összhangban kell értelmezni, és szükségesnek tartotta az előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását. Előadta, hogy a kár és az okozati összefüggés fogalmát az uniós joggal összhangban kell figyelembe venni.

[15] Érvélese szerint, ha az alperes a perújítási kérelemnek helyt adott volna, akkor az ügyben a gazdasági-pénzügyi alkalmassági kritérium érdemi vizsgálatával kellett volna döntenie. Kára abból származott, hogy sem az alap-, sem a perújítási eljárásban felmerült jelentős költségeit nem tudta érvényesíteni.

[16] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[17] Állította, hogy határozata nem jogszabálysértő, és felróhatóság sem terheli, emellett a kifogásolt végzés és az érvényesíteni kívánt kár között nincs okozati összefüggés. A perújítási eljárás az ítélettel szembeni jogszerűségi kifogások orvoslására nem alkalmas, a régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja, illetve (2) bekezdése alapján a perújítás kizárt. Hivatkozása szerint abban a kérdésben, hogy a nemzeti eljárásjog megfelel-e az európai unió jogának, előzetes döntéshozatali eljárás nem kezdeményezhető, a bírósági eljárással kapcsolatos költségek pedig kárként nem érvényesíthetők.

### **Az elsőfokú közbenső ítélet és másodfokú ítélet**

[18] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével megállapította, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a végzésével összefüggésben a felperesnek okozott kárért.

[19] Álláspontja szerint az uniós jogra alapított kereseti kérelem jogalapja fennáll.

[20] A közösségi jog a belső jog részévé vált. Az EUB a C-26/62. számú ítéletében a közösségi jog közvetlen hatályának elvét fejtette ki. Eszerint a magánfelek a tagállami bíróságok előtt is jogokat alapíthatnak közösségi normák alapján. Az EUB C-6/64. számú

döntésében kifejtette, hogy a közösségi jog érvényesülésének biztosítása feltételezi a közösségi jog elvét. A bíróság tehát nem hagyhatja figyelmen kívül az EUB ítélkezési gyakorlatát.

[21] Az elsőfokú bíróság előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett, és az EUB C-620/17. számon meghozott ítéletében (a továbbiakban: 2. H-ítélet) kimondta, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság uniós jogi szabályt sértő határozatával okozott károkért való tagállami felelősségre az EUB által különösen a Köbler-ítélet 51. pontjában meghatározott feltételek vonatkoznak. Ez nem jelenti, hogy az állam felelőssége nem állapítható meg a nemzeti jog kevésbé szigorú feltételei alapján. E felelősséget nem zárja ki az a tény, hogy a határozat jogerőre emelkedett. E felelősség alkalmazása keretében a kártérítési kérelmet elbíráló nemzeti bíróság feladata, hogy az adott tényállás összes sajátos körülményét figyelembe véve elbírálja, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság kellően súlyosan megsértette-e az uniós jogot azáltal, hogy nyilvánvalóan figyelmen kívül hagyta az alkalmazandó uniós jogot, beleértve az EUB vonatkozó ítélkezési gyakorlatát. Az uniós joggal ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, ami ilyen esetben általában kizárja a megtéríthető károk köréből azokat a költségeket, amelyek a nemzeti bíróság sérelmes határozatával összefüggésben valamely félnél felmerültek.

[22] Az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan tagállami szabályozás, ami nem teszi lehetővé a perújítást a tagállam azon bíróságának jogerőre emelkedett ítéletével szemben, amely valamely ajánlatkérő határozata elleni megsemmisítés iránti kérelem tárgyában anélkül döntött, hogy kitért volna arra a kérdésre, amelynek vizsgálatát az EUB felvetette egyik korábbi ítéletében, amelyet utóbbi az e megsemmisítés iránti kérelemre vonatkozó eljárás keretében előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján hozott. Ha azonban az alkalmazandó belső eljárási szabályok lehetővé teszik a nemzeti bíróság számára, hogy visszavonjon egy jogerőre emelkedett ítéletet annak érdekében, hogy az ezen ítélet nyomán kialakult helyzetet összeegyeztethetővé tegye egy korábbi jogerős nemzeti bírósági határozattal, amelyről a ítéletet hozó bíróságnak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban részt vevő feleknek már tudomásuk volt, e lehetőségnek – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével összhangban – ugyanazon feltételek mellett érvényesülnie kell annak érdekében, hogy a helyzetet a EUB valamely korábbi ítélete által értelmezett uniós joggal tegyék összeegyeztethetővé.

[23] Az elsőfokú bíróság az uniós jogi kártérítési kérelmet a Köbler-ítéletben kidolgozott kritériumok alapján vizsgálta, és megállapította, hogy az alperes az uniós jogot nyilvánvalóan figyelmen kívül hagyta, és ezáltal kellően súlyosan megsértette az alkalmazandó uniós jogot, mert nem értékelte teljeskörűen a korábbi előzetes döntéshozatali eljárás eredményeképpen meghozott 1. H-ítéletben foglaltakat. Az eljáró bíróságok nem vizsgálták a pénzügyi-gazdasági alkalmassági feltétel körében, hogy megfelelő volt-e az ajánlatkérő felhívása. Az elsőfokú bíróság szerint jogsértő volt az alperes részéről a perújítási kérelmet elutasító végzés helybenhagyása azért is, mert a 2. H-ítélet szerint, amennyiben az alkalmazandó belső eljárási szabályok lehetővé teszik a nemzeti bíróság számára, hogy visszavonjon egy jogerőre emelkedett ítéletet annak érdekében, hogy az ezen ítélet nyomán kialakult helyzetet összeegyeztethetővé tegye egy korábbi jogerős nemzeti bírósági határozattal, amelyről az említett ítéletet hozó bíróságnak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban részt vevő feleknek már tudomásuk volt, e lehetőségnek ugyanazon feltételek mellett érvényesülnie kellett volna annak érdekében, hogy a helyzetet az EUB valamely korábbi ítélete által értelmezett uniós joggal tegyék összeegyeztethetővé. A felperes perújítási kérelmében alappal hivatkozott az 1. H-ítéletben foglalt alkalmassági kritériumra mint el nem bírált tényre. Az elsőfokú bíróság egyetértett a felperes álláspontjával, miszerint perújítási alapként, amennyiben alkotmánybírósági határozat elfogadható, akkor az EUB jelen ügyben hozott ítélete alapján az

EUB korábbi ítéletében foglaltakat is figyelembe kell venni perújítási okként. Ezt az értelmezést támasztja alá az EUB ítélete, ami a régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja, illetve 262/A. §-a egymáshoz való viszonya tekintetében azok egyenértékűségét követeli meg.

[24] A felperes perújítási kérelmében részletesen hivatkozott az álláspontja szerint alkalmazandó uniós jogra, illetve az EUB ítéletének figyelembe nem vett részében foglaltakra, így az alperes az alkalmazandó közösségi jogot nyilvánvaló módon hagyta figyelmen kívül.

[25] A 2. H-ítélet 46. pontjában kifejtette, hogy az EUB ítélkezési gyakorlatából következik, hogy az uniós jog megsértésével magánszemélyeknek okozott károk megtérítésének az elszenvedett sérelem kiegyenlítésének kell megfelelnie úgy, hogy biztosítani lehessen a magánszemélyek jogainak hatékony védelmét. Az EUB álláspontja szerint az uniós joggal ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely ilyen esetben kizárja a megtéríthető károk köréből azon költségeket, amelyek a nemzeti bíróság sérelmes határozatával összefüggésben valamely félnél felmerültek.

[26] Az elsőfokú bíróság kifejtette, a magyar bírói gyakorlat alapján az okozati összefüggés nem lenne megállapítható az alperes határozata, valamint a felperes által megjelölt kár között, tekintettel arra, hogy ehhez a felperesnek azt kellene bizonyítani, hogy végső soron pernyertes lenne. Az okozati összefüggés magyar bírói gyakorlatban elfogadott megállapíthatósága az uniós jogi kártérítés vizsgálatakor nem alkalmazható, hiszen az EUB ítélete szerint ebben az esetben nem érvényesülne az az elv, hogy a fél az általa elszenvedett sérelemnek megfelelő kártérítéshez juthasson. A felperesnek jelentős összegű eljárási költségei keletkeztek az alapügyben és perújítással összefüggésben. A felperest amiatt érte kár, hogy az alperes nyilvánvalóan megsértette az uniós jogot, így a Köbler-ítéletben megállapított okozati összefüggés is fennáll.

[27] Az ítélettel szemben az alperes fellebbezett.

[28] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta, és a keresetet elutasította. A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította.

[29] A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésére nem volt ok, az alkalmas az érdemi felülbírálatra, azonban téves az elsőfokú bíróság következtetése, hogy az alperes teljes kártérítési felelősséggel tartozik a végzésével a felperesnek okozott kárért.

[30] Az alapperben a Fővárosi Bíróság elsőfokú ítéletében az ajánlattevő vállalkozás pénzügyi-gazdasági teljesítőképességét érdemben vizsgálta, és a mérleg szerinti eredményt megfelelő mutatószámnak találta. Az alperes mint másodfokú bíróság – az 1. H-ítélet ismeretében, arra utalással – úgy foglalt állást, hogy a pályázat kiírója az értékelés alapjául jogszerűen választhatta a beszámolóiból nyerhető valamely adatot; ennek korlátját a 2003. évi Kbt. 69. § (3) bekezdése szerinti arányossági követelmény jelentette, aminek megsértését a felperes fellebbezése nem kifogásolta. Mindehhez képest a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletében arra mutatott rá, a felperes a döntőbizottságnál csak a 2006. szeptember 5-én és 2006. szeptember 14-én benyújtott beadványaiban kérelmezte, hogy a döntőbizottság vizsgálja meg, a mérleg szerinti eredmény mint egyetlen mutatószám alkalmas-e az ajánlattevő pénzügyi-gazdasági alkalmasságának megítélésére. A felperes az alapperben hozott jogerős ítélet ellen nyújtott be perújítási kérelmet, amit a Fővárosi Közigazgatási és

Munkaügyi Bíróság a régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja és (2) bekezdése alapján érdemi vizsgálat nélkül elutasított. E végzést a felperes fellebbezése folytán eljáró alperes végzésével helyben hagyta. A felperes jelen perben az alperest a perújítási eljárásban neki okozott kára megfizetésére kérte kötelezni, így a per tárgyát nem képezik az alapperben eljáró bíróságoknak a felperes részéről állított jogsértései.

[31] A 2. H-ítélet kétségtelenné teszi, hogy az uniós joggal nem ellentétes valamely tagállam joga, ha az nem teszi lehetővé a perújítást e tagállam bíróságának korábban jogerőre emelkedett azzal a határozatával szemben, amely valamely ajánlatkérő határozata elleni megsemmisítés iránti kérelem tárgyában anélkül döntött, hogy kitért volna arra a kérdésre, amelynek vizsgálatát az EUB egyik korábbi ítéletében felvetette, és amelyet az e megsemmisítés iránti kérelemre vonatkozó eljárás keretében előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján hozott. A res iudicata elve az európai uniós és a nemzeti jogrendekben is meghatározó szerepet tölt be, az uniós jog nem írja elő a nemzeti bíróságnak, hogy eltérjen a belső határozatokat jogerőre emelő belső eljárási szabályok alkalmazásától, még akkor sem, ha ez lehetővé tenné az uniós joggal összeegyeztethetetlen nemzeti helyzet orvoslását. Az uniós jogot, különösen pedig az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha nem lehetséges a nemzeti bíróság által a polgári jogi kereset keretében hozott jogerős határozattal szembeni perújítás, ha e határozat összeegyeztethetetlennek bizonyul az uniós jognak az EUB által, az említett határozat jogerőssé válását követően elfogadott értelmezésével, jóllehet e perújítás lehetséges az uniós joggal összeegyeztethetetlen, közigazgatási jogi kereset keretében hozott jogerős bírósági határozatok esetében. Az uniós jogot – és különösen az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvét – úgy kell értelmezni, hogy az nem kötelezi a tagállamot az uniós jog megsértésének esetére, hogy kiterjessze a nemzeti jog által biztosított azt a jogorvoslati lehetőséget, amely kizárólag a Római Egyezmény vagy annak egyik kiegészítő jegyzőkönyve megsértése esetén ad lehetőséget a jogerős nemzeti határozattal lezárt büntetőeljárás megismétlésére. A másodfokú bíróság ezt a polgári jogvitában irányadónak tekintette.

[32] A másodfokú bíróság vizsgálta, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárás keretében meghozott ítélete a régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontjának alkalmazása szempontjából lehetővé teszi-e a perújítást.

[33] A bírói gyakorlat egységes abban, hogy a perújítás a tények megállapításával kapcsolatos jogsérelem orvoslását szolgáló olyan rendkívüli perorvoslat, amely – eltérően a felülvizsgálati kérelemtől – nem a jogalkalmazási hibák kiküszöbölését szolgálja. A régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint ugyan perújítás alapját képezhet a perben el nem bíralt jogerős bírói vagy más hatósági határozat, de csupán akkor, ha ez a jogvita alapperbeli eldöntése kapcsán előkérdést jelentett volna. A bíróság jogszabálysértő eljárása más perorvoslattal (fellebbezéssel, felülvizsgálati kérelemmel) támadható, azonban a perújítás a jogszabálysértés orvoslására nem alkalmas.

[34] A régi Pp. 260. § (1) bekezdés *b*)-*d*) pontjai az alapeljárásban vétett, a jogerős döntés súlyos (eljárásjogi) fogyatékoságát eredményező esetekben teszik lehetővé a perújítást. Az 1999. június 1-jei hatállyal beiktatott régi Pp. 262/A. §-át is elemezte a másodfokú bíróság rögzítve, hogy e körben mely esetekben van lehetőség a perújításra.

[35] Az előzetes döntéshozatali eljárás keretében az EUB az uniós jog absztrakt értelmezését végzi, azaz nem „ténybíró”. Az előterjesztő nemzeti bíróság feladata, hogy az EUB ítéletét határozata meghozatalakor értékelje, illetve okát adja annak, ha ez a jogvita eldöntésekor mégsem volt szükséges. Amennyiben jogszabálysértően jár el, úgy határozata a régi Pp. 233. § (1) bekezdése szerint fellebbezéssel vagy felülvizsgálati kérelemmel támadható.

[36] A másodfokú bíróság szerint a magyar jogalkotó tudatosan nem kívánta lehetővé tenni sem akkor, amikor még a régi Pp. volt hatályban, sem azóta, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozata perújítás alapját képezhesse. Ezt a lehetőséget a régi Pp. kizárólag az alkotmányossági felülvizsgálati mechanizmus eredményességével összefüggésben, sikeres alkotmányjogi panasz esetén kívánta biztosítani. Ezt a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) az EJEB ítéletére hivatkozással egészítette ki. A régi Pp. (és a Pp.) kiterjesztő értelmezésének az EUB ítéletére nem csupán azért nincs helye, mert az uniós jog a jogalanyoknak az uniós jogból eredő védelmének érdekében a nemzeti jog által meghatározottakhoz képest a nemzeti bíróságok előtti eljárásban új jogorvoslati lehetőséget az EUB döntései szerint sem hozott létre, hanem azért sem, mert az Alkotmánybíróság III/242/2020. számú határozatának [59] pontja értelmében hatályban lévő törvény alkalmazását általános hatáskörű bíróság az uniós jog kiterjesztő értelmezésével nem tagadhatja meg, a hazai jogot nem teheti félre; ez a kötelezettség a bíróságot akkor is terheli, ha az adott ügynek van uniós jogi relevanciája.

[37] Az Alkotmánybíróság a IV/1357/2017. számú határozata szerint a régi Pp. 260-269. §-aiban szabályozott perújítás, mint az anyagi jogerővel rendelkező egyes határozatok ellen – szűkebb körben, több feltétel együttes fennállása esetén – igénybe vehető rendkívüli perorvoslat, kivételesnek tekinthető, aminek az az indoka, hogy a jogerős határozatnak rendes jogorvoslattal való megtámadhatatlansága a jogbiztonságot szolgálja, és ezen keresztül a jogállamiság elvével van szoros összefüggésben. A jogalkotó döntésétől függ, mely okokból teszi megkérdőjelezhetővé a jogerős határozatot, és teremti meg a jogerő feloldásának lehetőségét. A régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a)-d)* pontjai, valamint 262/A. §-a olyan kógens rendelkezések, amelyek a perújítás lehetséges okait kimerítően határozzák meg, és azok kibővítésére a jogalkalmazónak nincs felhatalmazása.

[38] Végül a másodfokú bíróság utalt arra, hogy a 2. H-ítélet nem állapította meg, hogy mivel a régi Pp. 260. § (1) bekezdése a jogerős ítéletre tekintettel megengedi a perújítást, ezért azt az EUB ítéleteire figyelemmel is meg kell engedni. Arra nézve, hogy a magyar eljárási szabályok lehetővé teszik-e egy jogerőre emelkedett ítélet visszavonását annak érdekében, hogy az ezen ítélet nyomán kialakult helyzetet összeegyeztethetővé tegyék egy korábbi jogerős határozattal, amelyről az ezen ítéletet hozó bíróságnak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban részt vevő feleknek már tudomásuk volt, az EUB egyértelműen úgy foglalt állást, hogy ez a nemzeti bíróság feladata. A magyar eljárási szabályok alapján pedig a másodfokú bíróság álláspontja szerint erre a kérdésre nemleges választ kell adni.

[39] A másodfokú bíróság kitér arra is, hogy döntése nem ellentétes az EUB felperes által hivatkozott – jelen ítélet [14] bekezdésében nevesített – határozataival.

[40] Mivel az alperes végzése nem sérti az uniós jogot, a perújítási kérelem elbírálásához nem volt szükség az EUB előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése, a felperes e kötelezettség elmulasztására is alaptalanul hivatkozott.

[41] A másodfokú bíróság az elsőfokú közbenső ítélet megváltoztatásával a keresetet elutasította.

[42] A Köbler-ítéletben kifejtett okozatosság értelmezését a másodfokú bíróság szükségtelennek minősítette, ezért a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmét elutasította.

## **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

[43] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását, másodlagosan a jogerős ítélet és – ha szükséges – az elsőfokú közbenső ítélet hatályon kívül helyezését és ennek függvényében az első- vagy másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[44] Előadta, hogy az EUB előzetes döntései az érintett bírósági eljárásban a bíróságok számára kötelezőek, ezért az uniós jogilag releváns szempontokat vizsgálniuk kell, a másodfokú bíróság azonban az elsőfokú bíróság által beszerzett 2. H-ítéletet félreértette. Kifogásolta, hogy eltérő következtetésekre jutott olyan pontokon, amelyeket az EUB uniós jogi szempontok alapján már véglegesen eldöntött. A 2. H-ítélet 61. bekezdése szerint a régi Pp. 260. §-a értelmében helye van perújításnak, ha a fél olyan, az eljárás során figyelmen kívül maradt jogerős határozatra hivatkozik, amelyet önhibáján kívül nem tudott korábban érvényesíteni. Ugy vélte, ha a magyar polgári eljárásjog korábban már ismert jogerős ítéletekre, illetve alkotmánybírósági határozatokra tekintettel megengedi a perújítást, akkor azt a figyelmen kívül maradt EUB ítéletekre tekintettel is meg kell engedni. Álláspontja szerint az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elve azt kívánja meg, hogy ha egy tagállami jogon alapuló igény érvényesíthetőségére lehetőség van, akkor egy azzal összehasonlítható uniós jogon alapuló igénynek is – azonos feltételek mellett – érvényesíthetőnek kell lennie. Ehhez elegendő, ha az igények tárgyukat, indokaikat, és lényeges elemeiket tekintve hasonlóak. Sérelmezte, hogy ezzel szemben a másodfokú bíróság annak vizsgálatába bonyolódott, fennáll-e az ekvivalencia a jogerős ítéletek, illetve alkotmánybírósági határozatok és az EUB ítéletek között, holott ezt a kérdést a 2. H-ítélet már végérvényesen igennel válaszolta meg. Utalt arra, hogy a jogirodalomban korántsem az az egyedüli álláspont, hogy a perújítás kizárólag a ténybeli tévedések orvoslására szolgál. Szükségtelennek látta annak a másodfokú bíróság általi vizsgálatát, hogy milyen megfontolások alapján került a régi Pp.-be a 262/A. §. A jogerős ítélet döntést csak a perújítás megengedhetőségének kérdésében tartalmaz, az uniós jogra alapozott kártérítési igényt viszont egyáltalán nem vizsgálta, ezért a jogerős ítélet sérti a régi Pp. 213. § (1) bekezdését. E körben utalt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére.

[45] A kártérítési igényre irányadó anyagi jogot is megsértette a másodfokú bíróság azáltal, hogy a keresetet elutasította, ítélete ugyanakkor hiányos is, mivel e tekintetben indokolást egyáltalán nem tartalmaz, így sérti a régi Pp. 221. § (1) bekezdését.

[46] További álláspontja az volt, a res iudicata elv nem zárja ki az uniós jogsértés miatti perújítást, hanem az EUB által kötelezően megállapított feltételek szerint kifejezetten megköveteli azt. Ismertette az együttműködés, az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés uniós elveit, amelyek az ítélt dolog elvét korlátozzák, vagy elsőbbséget élveznek vele szemben. Ezen elvek érvényesülése kapcsán utalt az EUB ítélezési gyakorlatára (jelen ítélet [14] bekezdése szerinti ítéletek és 2. H-ítélet). A felperes következtetése szerint, ha a nemzeti jogban rendelkezésre áll a határozatok jogerejét feloldó perújítás intézménye, úgy azt – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével összhangban – az EUB ítéleteivel való harmonizáció érdekében is ugyanolyan feltételekkel kell biztosítani, mint amilyen feltételekkel az a jogerős nemzeti bírósági határozatokkal való összhang megteremtése érdekében adott. Hangsúlyozta, hogy az EUB C-69/14. számú Târşia-ítéletből nem következik, hogy jelen ügyben ne lett volna helye perújításnak, mert a 2. H-ítéletet megalapozó ügyben a nemzeti jog megsértésére tekintettel merült fel az uniós jog egyenértékűségének és tényleges érvényesülésének elve. Érvelése szerint a jelen ügy tárgyát képező közbeszerzési jogviták is a régi Pp. 260. és 262/A. § előírásai alá esnek.

[47] Kifejtette, ha a bíróság arra a következtetésre jutna, hogy a perújítás nem szükségsszerű, abból sem a kereset elutasítása következik, hanem a kártérítés szükségessége. Emiatt – álláspontja szerint – a jogerős ítélet sérti az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését és az

igazságszolgáltatási jogkörben okozott károk megtérítésére vonatkozó európai jogot, különösen a Köbler-ítéletet. Az EUB C-234/17. számú ítéletéből sem következik, hogy az adott ügyben ne lett volna helye perújításnak, mert az annak a kérdésnek az elemzésére korlátozódik, hogy meg kell-e engedni a perújítást az EUB ítéleteire tekintettel abban az esetben, ha kizárólag az EJEB ítélete nyomán kezdeményezhető perújítás az adott tagállam joga szerint. E két ítélet tényállása és jogi környezete is teljesen eltérő, valamint a C-234/17. számú ügyben nem a nemzeti jog és az uniós jog vonatkozásában vizsgálta az EUB az ekvivalencia fennállását. Mindezek alapján tévesnek tartotta, hogy egy korábbi jogerős ítélethez hasonlóan az EUB ítéleteire tekintettel ne kellene megengedni a perújítást. Véleménye szerint ugyanerre a következtetésre lehet jutni a Pizzarotti-ítélet alapján. Mivel a régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja szerint perújításnak van helye olyan korábbi jogerős bírósági határozat alapján is, amelyről az ezen ítéletet hozó bíróságoknak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban résztvevő feleknek már tudomásuk volt, a másodfokú bíróság jogellenesen vitatta el ennek lehetőségét. Hangsúlyozta, a 2. H-ítélet értelmében az alapügyben beszerzett és az alkotmánybírósági határozatokkal funkcionálisan ekvivalens 1. H-ítélet figyelmen kívül maradása miatt is meg kellett volna engedni a perújítást. Kifejtette álláspontját abban a kérdésben, hogy az EUB ítéletek az Alkotmánybírósági határozatokkal mutatnak rokonságot, nem az EJEB ítéleteivel. Tévesnek tartotta azt a megállapítást is, hogy az Alkotmánybíróság 3257/2020. (VII. 3.) AB határozata alapján ne lett volna helye perújításnak a figyelmen kívül maradt EUB ítéletekre tekintettel, mivel az eltérő tényálláson alapul, és csak a perújításnak a megengedhetőségi vizsgálat nélküli automatikus megengedhetőségét zárta ki. Állította, a jogerős ítélet jogértelmezése sérti az Alaptörvény 28. cikkét, E cikkét, XXVIII. cikkét.

[48] A jogerős ítélet anyagi jogi jogszabálysértéseit illetően kérte figyelembe venni, hogy az uniós jog saját fogalomrendszerrel bíró jogrendszert alkot, amely közvetlenül alkalmazandó és elsőbbséggel bír a nemzeti joggal szemben, ezért a tagállami bíróságok kötelesek azt alkalmazni, érvényesülését biztosítani. Ha ezt a kötelezettségüket megsértik, az ezzel okozott jogsértést orvosolniuk kell, végső soron az uniós jog szerinti kártérítési igény alapján. Ezt jelölte meg a saját kártérítési igényének jogalapjaként is. Kifejtette, a Köbler-ítélet 51. bekezdése értelmében a végső fokon eljáró nemzeti bíróság uniós jogszabályt sértő határozatával okozott kárért való felelősségnek három feltétele van: a megsértett jogszabály jogokat állapítson meg a magánszemélyek részére; a jogsértés kellően súlyos legyen; okozati összefüggés álljon fenn az államot terhelő kötelezettség megsértése és a károsult által elszenvedett kár között. Véleménye az volt, az uniós jogi jogsértés kellően súlyos volta enyhébb követelmény, mint a magyar joggyakorlatban megfogalmazott feltétel, a kirívóan okszerűtlen mérlegelés, illetve a kirívóan súlyos jogsértés. Az uniós jogi kárfogalmat is tágabbnak látta, mivel abba beletartoznak azon költségek, amelyek a nemzeti bíróság sérelmes határozatával összefüggésben a fél oldalán felmerültek. Az uniós jog az okozati összefüggés tekintetében is megengedőbb, mert nem szükséges annak bizonyítása, hogy a felperes pernyertes lett volna. Megjegyezte, az uniós jogi kártérítési alakzat nem foglalja magában a felróhatóságot, és nem követeli meg a kár rendes jogorvoslással való elháríthatatlanságát, illetve a rendes jogorvoslat kimerítését sem. Az alperes alapeljárásban elkövetett jogsértését elsősorban abban látta, hogy az alkalmassági kritériumot nem vizsgálta az uniós joggal konform módon, az 1. H-ítéletet nem vette figyelembe, ezzel megsértette az Európai Unió Működéséről szóló szerződés (2016/C 202/01, a továbbiakban: EUMSZ) 267. cikkét. Érvelése szerint ezek miatt sérültek a jogai. Az alkalmassági kritérium megfeleléségének vizsgálatát előíró uniós jog az alperes jogsértése miatt nem jutott érvényre, így jogorvoslatot sem nyerhetett, ezért a Köbler-ítélet 51. bekezdésében írt első feltétel, azaz az uniós jog megsértése teljesült már az alapeljárásban is. Megjegyezte, az EUB ítéleteire a magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak, aminek két lehetséges módja van: a jogerős ítélettel szembeni rendkívüli jogorvoslat, illetve a kártérítés. Mivel perújítási kérelmét az

alperes elutasította, szükségessé vált a kártérítési igény előterjesztése. Sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság szembehelyezkedett az EUB joggyakorlatával anélkül, hogy előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezett volna. Az alperes kellően súlyosan megsértette az uniós jogot, ezt az eljárt bíróságoknak már nem kellett külön megállapítaniuk, hiszen ezt megtette az EUB, ezért kártérítésnek van helye. Érvényesített kárigényét ténylegesen felmerült kárában jelölte meg. Véleménye szerint az okozati összefüggést is az uniós jog alapján kell értelmezni, az független a nemzeti jogban kialakult, esetlegesen eltérő gyakorlattól. Csak azokban az esetekben nem áll fenn közvetlen okozati összefüggés az uniós jogsértés és a kár között, ha a kár csak távoli következményként merül fel, vagy azt főként a felperes saját mulasztása okozta. Az uniós okozatosság tehát a magyar okozatosságnál tágabban értelmezendő, mivel csak a jogsértéssel jóval távolabbi okozati összefüggésben álló hátrányos következményekre nem terjed ki a kártérítési kötelezettség. Így annak szigorú igazolása, hogy a felperes pernyertes lett volna az alapperben, a kártérítési ügyben nem szükséges.

[49] Mindezek alapján a másodfokú bíróság a kereset elutasításával megsértette az uniós jogot, mert alkalmaznia kellett volna a 2. H-ítéletet, attól jogszerűen nem térhetett volna el. Kiemelte, hogy a nyilvánvaló jogsértést vélelmezni kell, ha a határozat meghozatala az EUB adott tárgyban közzétett ítélkezési gyakorlatának nyilvánvaló figyelmen kívül hagyásával történt. A másodfokú bíróság a kereset elutasításával megsértette a EUMSZ 267. cikkét, az EUSZ 4. cikk 3. bekezdését és az uniós jog tényleges érvényesülésének elvét. Figyelmen kívül hagyta, hogy a processzuális jogorvoslat esetleges hiányából nem a tagállami felelősség hiánya következik, hanem a kártérítési kötelezettség, amit rögzít a jelen eljárásban beszerzett 2. H-ítélet is.

[50] Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a Köbler-ítéletben lefektetett elveket és az ott meghatározott kártérítési alakzatot is. Arra az esetre, ha előadásai ellenére a 2. H-ítélet a Kúria számára is értelmezésre szorulna, előzetes döntéshozatali kérelmet terjesztett elő, és megjelölte a felteendő kérdéseket.

[51] Az alperesi ellenkérelem ismeretében álláspontja alátámasztására újabb előkészítő iratot nyújtott be, tovább nyomatékosítva a korábban a felülvizsgálati kérelmében is kifejtetteket.

[52] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

[53] Egyetértett a jogerős ítélet indokaival. Előadta, hogy a jogerős ítélet megfelel a régi Pp. 221. § (1) bekezdésében írt követelményeknek, a másodfokú bíróság teljeskörűen megállapította a tényállást, megjelölte a releváns jogszabályi rendelkezéseket, amelyekre az ítéletét alapította, és a szükséges mértékben indokát adta a mérlegelésnél figyelembe vett körülményeknek is. A jogerős ítélet nem sérti a régi Pp. 213. § (1) bekezdését sem. A jogerős ítélet helyesen rögzítette, hogy nem képezik a per tárgyát az alapperben eljárt bíróságok állított jogsértései. Helyesnek tartotta a másodfokú bíróság álláspontját az EUB ítélete alapján a perújítás megengedhetősége kérdésében is. A 2. H-ítélet nem tekintette a régi Pp. perújítási eljárásra vonatkozó szabályait ellentétesnek az uniós joggal, a felperes pedig a perújítási eljárást azért kezdeményezte, mert nem fogadta el az 1. H-ítéletben foglaltakat, illetve az erre alapított másodfokú ítéletet és a Kúria határozatát. Megjegyezte, a perújítási eljárásban az EUB ismételt eljárását lényegében ugyanazon kérdéskörben indítványozta a felperes mint korábban. A 2. H-ítélet egyértelműen azt mondta ki, az uniós jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes egy tagállam azon szabályozása, amely nem teszi lehetővé a perújítást azon tagállami bíróság jogerőre emelkedett ítéletével szemben, amely valamely ajánlatkérő

határozatának megsemmisítése iránti kérelem tárgyában anélkül döntött, hogy kitért volna az EUB korábbi ítéletére.

[54] Előadta, hogy a perújítás a jogerős döntés ténybeli hibáit hivatott korigálni, nem veheti át a felülvizsgálati eljárás szerepét. Véleménye szerint a jogerős ítélet ezt is helyesen rögzítette, ahogy azt is, hogy a jogalkotó tudatosan nem kívánta lehetővé tenni, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozata perújítás alapját képezhesse. A funkcionális ekvivalencia kérdésében a 3257/2020. (VII. 3.) számú AB határozatra utalt, amelyből levezethető, hogy az Alkotmánybíróság szerint az lenne aggályos, ha a jogalkalmazó a zárt, a kógens szabályozást analógia alkalmazásával kiterjesztően értelmezné, ami önmagában kizárja a felperesi érvek helyességét. Az EUB határozataival nem ellentétes a másodfokú bíróság döntése. A jogerős ítélet elbírálta a teljes kereseti kérelmet, ezért nem sérti a régi Pp. 213. §-át. Alaptalannak tartotta a felperes másodlagos felülvizsgálati kérelmét is amiatt, hogy a bíróságoknak kizárólag jogkérdésben kell dönteniük, így az eljárás megismétlésének elrendelése indokolatlan. Ugyancsak alaptalannak tartotta az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet, mivel azt a felperes a korábbival azonos tárgykörben terjesztette elő újjól. Utalt arra is, hogy a Kúriának ilyen kötelezettsége nincs. Hivatkozott a CILFIT-ügyben meghozott ítéletre (EUB C-283-81.), amely szerint a tagállami bíróságok mentesülnek az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése alól, ha a felmerült kérdés nem releváns, vagy azt az EUB már értelmezte, illetőleg az uniós jog helyes alkalmazása nyilvánvaló. Mivel pedig jelen ügyben e feltételek fennállnak, a megkeresés szükségtelen.

[55] A Kúria 2021. május 25. napján meghozott Pfv.III.21.211/2020/6. számú végzésével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte, és a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

[56] A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsának Jpe.II.60.027/2021/8. számú jogegységi hatályú határozata megállapította, hogy a Pfv.III.21.211/2020/6. számú, jogegységi panasszal támadott végzés jogkérdésben eltér a Kfv.IV.37.425/2012/8. számú – a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett – határozattól. Az eltérés nem volt indokolt. A Kúria a bíróságokra nézve kötelező jogértelmezésként megállapította, hogy az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozatára hivatkozással perújításnak nincs helye. Az indokolatlan eltérésre figyelemmel a jogegységi panasszal támadott végzést hatályon kívül helyezte, és a Kúria felülvizsgálati tanácsát új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

## **A Kúria döntése és jogi indokai**

[57] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint nem alapos.

[58] A régi Pp. 270. § (2) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni. E törvényi rendelkezés előírja, hogy a felülvizsgálati kérelemben elő kell adni – a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése mellett –, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában kifejtett anyagi és

eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülvizsgálati kérelem határozza meg a felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit [régi Pp. 275. § (2) bekezdés, 1/2016. (II. 15.) PK vélemény 3., 4.].

[59] A felülvizsgálati kérelem az Alaptörvény 28. cikke, E cikke és XXVIII. cikke megsértését állította. Az Alaptörvény 28. cikke szerint a bíróságoknak a jogalkalmazás során a jogszabályok szövegét az Alaptörvénnyel összhangban kell értelmezniük. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott jogszabálysértések vizsgálata körében a Kúriának a megsértettként állított jogszabályi rendelkezést kell az Alaptörvénnyel összhangban értelmeznie, és erre figyelemmel kell állást foglalnia a jogszabálysértésről. A Kúria azonban nem vizsgálhatja, hogy a jogerős ítélet sérti-e az Alaptörvényt, mert erre kizárólag az Alkotmánybíróság jogosult az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján (Pfv.III.20.012/2020/14.).

[60] A felperes felülvizsgálati kérelmében felhívta a Ptk. egyes rendelkezéseit, de azokat megsértettként nem jelölte meg, ilyenként az EUMSZ 267. cikkére, az EUSZ 4. cikkére, a régi Pp. 213. § (1) és 221. § (1) bekezdésére hivatkozott. Emellett az EUB több ítéletének jelen ügyre való alkalmazhatóságát, irányadó voltát elemezte.

[61] A felperes keresetének alapvetése az volt, hogy a 2. H-ítéletben foglaltak ellenére a perújítási eljárásban elmaradt az 1. H-ítélet szempontrendszerének értékelése. A felperes álláspontja szerint az EUB ítéletei a régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti perújítást megalapozó határozatnak minősülnek.

[62] A régi Pp. 260. § (1) bekezdés *a*) pontja értelmében a jogerős ítélet ellen perújításnak van helye, ha a fél oly tényre vagy bizonyítékra, illetőleg olyan jogerős bírói vagy más hatósági határozatra hivatkozik, amelyet a bíróság a perben nem bírált el, feltéve, hogy az – elbírálás esetén – reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna.

[63] Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletével – annak indokolása szerint – az uniós jog megsértésére alapított keresetet tekintette alaposnak, a magyar anyagi jog szerinti kártérítési igényről nem döntött. A felperes a közbenső ítélettel szemben nem élt fellebbezéssel, így az alperes fellebbezése folytán a másodfokú bíróságnak – figyelemmel a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira – az uniós jog megsértésére alapított kereset tárgyában kellett az elsőfokú döntést felülbírálni.

[64] A jelen eljárásban beszerzett 2. H-ítélet rendelkező részében a következőket mondta ki: A végső fokon eljáró nemzeti bíróság uniós jogi szabályt sértő határozatával okozott károkért való tagállami felelősségre a Bíróság által különösen a Köbler-ítélet 51. pontjában meghatározott feltételek vonatkoznak, bár ez nem jelenti azt, hogy ezen állam felelőssége nem állapítható meg a nemzeti jog kevésbé szigorú feltételei alapján. E felelősséget nem zárja ki az a tény, hogy e határozat jogerőre emelkedett. E felelősség alkalmazása keretében a kártérítési kérelmet elbíráló nemzeti bíróság feladata, hogy a szóban forgó tényállás összes sajátos körülményét figyelembe véve elbírálja, hogy a végső fokon eljáró nemzeti bíróság kellően súlyosan megsértette-e az uniós jogot azáltal, hogy nyilvánvalóan figyelmen kívül hagyta az alkalmazandó uniós jogot, beleértve az EUB vonatkozó ítélkezési gyakorlatát. Ezzel szemben az uniós joggal ellentétes a nemzeti jog azon szabálya, amely ilyen esetben általában kizárja a megtéríthető károk köréből azon költségeket, amelyek a nemzeti bíróság sérelmes határozatával összefüggésben valamely félnél felmerültek. Az uniós jogot – ... – úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes valamely tagállam azon szabályozása, amely nem teszi lehetővé a perújítást az említett tagállam azon bíróságának jogerőre emelkedett ítéletével szemben, amely valamely ajánlatkérő határozata elleni megsemmisítés iránti

kérelem tárgyában anélkül döntött, hogy kitért volna arra kérdésre, amelynek vizsgálatát felvetette az EUB egyik korábbi ítéletében, amelyet utóbbi az e megsemmisítés iránti kérelemre vonatkozó eljárás keretében előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján hozott. Ha azonban az alkalmazandó belső eljárási szabályok lehetővé teszik a nemzeti bíróság számára, hogy visszavonjon egy jogerőre emelkedett ítéletet annak érdekében, hogy az ezen ítélet nyomán kialakult helyzetet összeegyeztethetővé tegye egy korábbi jogerős nemzeti bírósági határozattal, amelyről az említett ítéletet hozó bíróságnak és az ítélet alapjául szolgáló eljárásban részt vevő feleknek már tudomásuk volt, e lehetőségnek – az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvével összhangban – ugyanazon feltételek mellett érvényesülnie kell annak érdekében, hogy a helyzetet az EUB valamely korábbi ítélete által értelmezett uniós joggal tegyék összeegyeztethetővé.

[65] A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi) 24. § (1) bekezdés c) pontja szerint a Kúria a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz. A Bszi. 42. § (1) bekezdése értelmében a jogegységi határozatot a Magyar Közlönyben, a Bírósági Határozatok Gyűjteményében, a bíróságok központi internetes honlapján és a Kúria honlapján közzé kell tenni. A jogegységi határozat a bíróságokra a Magyar Közlönyben történő közzététel időpontjától kötelező.

[66] A 2. H-ítélet meghozatala után és az abban foglaltak ismeretében a Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa Jpe.II.60.027/2021/8. számú jogegységi hatályú határozata a bíróságokra nézve kötelező jogértelmezésként megállapította, hogy az EUB előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozatára hivatkozással perújításnak nincs helye.

[67] A Jpe.II.60.027/2021/8. számú határozat [51] bekezdése szerint az uniós jogszabályok értelmezését érintő kérdések jellegükből adódóan olyan jogkérdések, amelyek felülvizsgálati kérelem tárgyai lehetnek. Nincs annak jogszabályi akadály, hogy a fél a jogerős ítéletet azért támadja felülvizsgálattal, mert az eljárt bíróságok az uniós jogot tévesen alkalmazták vagy figyelmen kívül hagyták. Abban az esetben azonban, ha a felülvizsgálati kérelem benyújtására nyitva álló – a perújítási határidőtől kétségtelenül rövidebb – határidő eltelik, a jogbiztonság fenntartására figyelemmel, eltérő jogértelmezés okán nem indokolt további lehetőséget adni egy már jogerősen befejezett ügy újratárgyalására.

[68] Az 1. H-ítélet tehát – a bíróságokra, így a Kúriára is kötelező jogegységi hatályú határozat értelmében – a felperes perújítási kérelmét nem alapozta meg. Erre tekintettel a perújítás meg nem engedése nem minősül az alperes részéről jogsértő magatartásnak. Nem sérült az uniós jog, mert az 1. H-ítéletben foglaltakra alapítva a felperes élhetett felülvizsgálattal mint rendkívüli perorvoslattal. A felperes e jogával élt is, az az eljárás azonban az alperes viszonylatában nem vizsgálható, hiszen a felülvizsgálati kérelmet annak keretei között a Kúria bírálta el.

[69] A felperes a 2. H-ítélet megsértését már jelen kártérítés iránti per mikénti elbírálását illetően állította, és többször hangsúlyozott álláspontja volt, hogy ha a perújítás nem is volt megengedhető, az alperest akkor is kártérítési felelősség terheli, a keresetből ugyanis nem vezethető le, hogy csak a perújítás meg nem engedését tette a felperes a követelése alapjává, minthogy a perújítás azt a célt szolgálta, hogy elhárítsa az 1. H-ítélet figyelembe nem vétele miatt állított sérelmet.

[70] Az 1. H-ítéletet jelen ügy tárgyát képező döntőbizottsági határozat bíróság előtti megtámadásának alapeljárása fellebbezési szakaszában szerezte be az alperes, tehát az a perújítást megelőzően ismert volt a felek előtt. Ezen EUB ítélet értékelésével az alperes a jogerős határozatában részletesen foglalkozott (12-14. oldal). Tartalmazta, hogy az 1. H-ítélet „egyértelmű, kétségtelen, világos és teljes körű”, továbbá nem volt szükség további előzetes döntéshozatali kérdés EUB elé terjesztésére. Idézte azt a kitételét, hogy az ajánlatkérő jogosult a mérleg egy vagy több mutatószámára való utalással meghatározni a gazdasági és

pénzügyi alkalmasság minimális teljesítményszintjét. Ez utóbbi előírása „nem minősül főszabály szerint jogellenesnek pusztán azért, mert e szint elérését a mérleg egy olyan elemére való utalással kell igazolni, amely vonatkozásában a tagállamok jogszabályai eltérőek lehetnek”. Ítéletének 5. oldalán ismertette az általa felülbírált első fokú ítéletnek az indokolását, kiemelve azt a megállapítást is, hogy bár „[a]z ajánlatkérő az alkalmatlansági tényezőt a mérleg egyetlen adatsorára nézve határozta meg”, „[a] mérleg szerinti eredmény kifejezi az ajánlatkérő valóságos pénzügyi helyzetét, hiszen e mutatószám mögött számos adat és számítás áll, ezek összegzése adja ki a mérlegnek ezt a sorát”. Ehhez kapcsolódóan rögzítette az alperes saját érdemi döntésének indokai között, hogy az ajánlatkérő „választhatta a 2003. évi Kbt. 66. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján a beszámolóból nyerhető valamely adatot az értékelés alapjául. Törvényi korlátot a 2003. évi Kbt. 69. § (3) bekezdése szabott, az alperes (döntőbizottság) e részben külön vizsgálta az arányosság – ... – kérdését, arról az elsőfokú bíróság állást foglalt, a II. rendű felperesnek (jelen per felperese) a fellebbezési kérelme ez utóbbi jogszabályra nézve kifogást nem tartalmazott”. Megállapítható tehát, hogy az alapeljárásban az alperes az 1. H-ítélet figyelembe vette. A másodfokú vizsgálat korlátja volt a fellebbezés tartalma. Az, hogy az alperes az 1. H-ítélet tartalmát a felperestől eltérően értelmezte, a kártérítési felelősséget megalapozó jogellenes magatartás keretein kívül esik.

[71] Az 1. H-ítélet már csak azért sem szolgálhatott perújítás alapjául, mert arra nézve „a bíróság a perben nem bíralt el” kritérium nem teljesül, az alperes ugyanis elbírálta.

[72] Az alapeljárásban a bíróság a szükséges keretben teljesítette az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére fennálló kötelezettségét, így nem sérült az EUMSZ 267. §-ának ezt előíró rendelkezése. Ugyanezt megtette jelen per elsőfokú bírósága is, de mert további értelmezendő uniós jogot nem állapított meg, a másodfokú bíróság az újabb előzetes döntéshozatali eljárás mellőzésével nem sértette meg az EUMSZ ezen előírását.

[73] A másodfokú bíróság vizsgálta a Köbler-ítélet szerinti, az uniós jog megsértése miatti kártérítési felelősség feltételeit. Megállapította, hogy nem valósult meg uniós jogsértés, mert az 1. H-ítélet alkalmazása megtörtént.

[74] Jogsértő magatartás (Köbler-ítélet 51. bekezdés szerinti első feltétel) hiányában az alperest kártérítési felelősség nem terheli. A jogerős ítélet a felperes kártérítésre irányuló keresete teljes elutasításáról döntött, nem maradt el nem bíralt kereseti kérelem, ezért a régi Pp. 213. § (1) bekezdése nem sérült. A régi Pp. 221. § (1) bekezdése szerint az ítélet indokolásában röviden elő kell adni a bíróság által megállapított tényállást az arra vonatkozó bizonyítékok megjelölésével, hivatkozni kell azokra a jogszabályokra, amelyeken a bíróság ítélete alapszik. Meg kell röviden említeni azokat a körülményeket, amelyeket a bíróság a bizonyítékok mérlegelésénél irányadónak vett, végül utalni kell azokra az okokra, amelyek miatt a bíróság valamely tény nem talált bizonyítottnak, vagy amelyek miatt a felajánlott bizonyítást mellőzte. A jogerős ítélet vizsgálta az uniós jogra alapított kártérítési kereseti kérelmet, azt alaptalannak minősítette az állított jogsértés hiányában, ennek indokait részletesen kifejtette, vagyis a másodfokú bíróság ítéletében eleget tett az indokolási kötelezettségének is.

[75] A Kúria az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését szükségtelennek tartotta, a felperes kártérítés iránti keresetének elbírálásához az uniós jog alkalmazását illetően további értelmezésre szoruló kérdés nem volt.

[76] A jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben meghatározott okokból nem volt jogszabálysértő, ezért a Kúria a régi Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében hatályában fenntartotta.

## **Záró rész**

[77] Az alperes oldalán felmerült képviseleti költséget a felperes a régi Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó 78. § (1) bekezdése és a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján köteles megtéríteni, amelynek összege az általános forgalmi adót is tartalmazza.

[78] A tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdésére tekintettel köteles az államnak megfizetni. A Kúria tájékoztatja a felperest, hogy az illetéket az Állami Adó- és Vámhatóság 1003200001070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni, és a megfizetés során közleményként fel kell tüntetni az eljáró bíróság megnevezését (Kúria), a Kúria e határozatának ügyszámát (Pfv.VI.20.636/2022/18.) és a saját adóazonosító számát.

[79] A Kúria figyelmezteti a felperest, hogyha az illetéket annak esedékességéig (60. nap) nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerinti késedelmi pótlékot kell fizetnie.

[80] Az ítélet ellen a Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2022. március 1.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. Dr. Farkas Antónia s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő